

## Додатковий матеріал до теми 5.1.

### Концентруємося на вправах для розминки («розігріву»)

Для того щоб навчатись, учні мають бути емоційно готові «йти на ризик». Психологи нагадують нам, що найбільш легко навчання відбувається у психологічно безпечному середовищі (Marzano, 1992). Це означає, що учні будуть почувати себе достатньо вільно, щоб відповідати на запитання, ставити нові та висловлювати власні думки, не боячись, що здаватимуться нерозумними. Це також означає, що в них є бажання працювати разом і надавати один одному підтримку при виконанні навчальних завдань.

Корисно розпочати навчальний рік із серії вправ для розігріву, щоб допомогти «розколоти кригу» у відносинах між учнями, які ще недостатньо добре знають один одного. Коли учні спільно працюють у малих групах, їх варто використовувати часто – щонайменше двічі на тиждень – особливо в ті моменти, коли формуються нові групи та їхні члени ще недостатньо знають один одного.

Такі вправи краще виконувати у групах із двадцяти учнів чи менше. Оскільки в більшості класів кількість учнів більша, можна спробувати виконувати їх завдання одночасно в кількох малих групах. Ви можете пояснити вправу усьому класу, а потім запропонувати учням виконати її в малих групах. Якщо дозволяє погода, більшість вправ добре проводити на свіжому повітрі, де більше місця для їхнього виконання.

### «ПОЛЮВАННЯ ЗА СКАРБАМИ»

Крок 1: на великому аркуші паперу напишіть таке:

Знайдіть людину, яка:

- 1) має брата або сестру;
- 2) має цікаве хобі;
- 3) знає гарний жарт (попросіть її розповісти його);
- 4) розмовляє більше ніж двома мовами;
- 5) нещодавно оволоділа якимись новими навичками;
- 6) нещодавно прочитала цікаву книжку ( попросіть назвати її назву та автора).

Крок 2: попросіть учнів узяти аркуш паперу й накреслити на ньому таблицю із шістьма пронумерованими комірками. Дайте їм сім хвилин походити по класу й зібрати у кожну комірку підписи двох учнів, які відповідають необхідним критеріям.

### ТАЄМНІ ТАЛАНТИ

Крок 1: роздайте маленькі аркуші паперу й попросіть учнів написати щось одне, що їм подобається робити, і чого інші учні, ймовірно, не знають.

Крок 2: зберіть аркуші, перемішайте їх і роздайте учням, намагаючись, щоб ніхто не одержав свій власний аркуш.

Крок 3: учні ходять по класу й мають знайти того учня, в якого є цей прихований талант.

### ДВІ ПРАВДИ Й ОДНА БРЕХНЯ

Крок 1: попросіть кожного учня написати про себе три речі – як найбільше ви любите проводити час, обов'язки, які доводиться виконувати вдома тощо. Два із цих трьох тверджень повинні бути правдивими, а одне – ні. При цьому неправда має бути схожою на правду, а правдиві твердження мусять бути трохи дивними.

Крок 2: інші учні класу або малої групи повинні здогадатись, яке із тверджень є помилковим.

### «ПАВУТИННЯ»

Ця вправа допомагає створити ефект інклюзії тобто включити всіх у співтовариство та почуття спільноти через практику активного слухання.

Крок 1: попросіть учнів сісти на стільцях у одне велике коло.

Крок 2: поясніть, що під час виконання вправи в кожного учня буде можливість назвати своє ім'я та розповісти про себе щось особливе. Дайте їм одну хвилину на те, щоб вирішити, що вони скажуть про себе.

Крок 3: попросіть одного учня почати, сказавши своє ім'я та щось про себе (наприклад, «Мое ім'я Тарас і в мене чудова пам'ять»). Потім попросіть його міцно взятися за кінчик довгої мотузки (наприклад вовняної пряжі), а весь клубок перекинути або перекотити по підлозі кому-небудь навпроти в колі. Запропонуйте учням продовжувати цей процес доти, поки не висловляться всі. Якщо хтось не хоче говорити, він має право сказати «пропускаю», поки не утвориться свого роду «павутина» зв'язків із пряжі.

## **ТИ МЕНІ ПОДОБАЄШСЯ, ДРУЖЕ ( для групи будь-якого розміру)**

Крок 1: попросіть учнів стати у велике коло.

Крок 2: попросіть одного учня стати в центрі. Він має підійти до одного з учнів, які знаходяться в колі, і сказати: «Ти мені подобаєшся». Цей учень має відповісти:» Ти мені теж подобаєшся, але я не повинен посміхатись», - і при цьому не посміхатись. Можна сказати це двічі одній і тій самій людині.

Крок 3: якщо ця людина посміхнеться – а більшість учнів, як правило, посміхаються – то їй слід помінятися місцями з учнем, який знаходиться в центрі кола. Як альтернатива, цей учень може приєднатись до того, хто стоїть у центрі, тоді вони далі разом будуть намагатися змусити посміхнутись інших. Для сором'язливих учнів другий варіант може бути більш прийнятним, і в цьому випадку вправа буде проходити швидше.

## **ПОГОВОРИ ЗІ МНОЮ! (для груп від десяти до тридцяти осіб)**

Це дуже весела вправа. Вона також дає можливість попрактикуватися у розумінні під час читання.

Крок 1: підрахуйте кількість учасників. Зробіть маленькі аркуші паперу для кожного. На кожному аркуші варто написати якусь вказівку. Ось кілька прикладів таких вказівок:

*Скажи мені неправду*

*Розмовляй зі мною сердито*

*Дивись на мої туфлі*

*Часто заплющуй очі*

*При розмові зі мною доторкайся до свого носа*

*Не звертай на мен уваги*

*Дивись на стелю*

*Говори мені компліменти*

*Мінняй партнерів*

Ви можете написати безліч подібних вказівок. Деякі можна використовувати двічі.

Крок 2: липкою стрічкою приклейте вказівки на спину кожному учневі. Учень не повинен бачити той папірець, що приклеюється!

Крок 3: попросіть учнів ходити по класу. Вони мають читати вказівки на спинах інших.

Крок 4: запропонуйте їм розмовляти з учнем, якого вони зустріли, і виконувати вказівки, написані у нього на спині. Наприклад, якщо у вказівці говориться «Часто заплющуй очі», то при розмові з цим учнем вас належить часто заплющувати очі. Через кілька хвилин перейдіть до наступного учня. Зазвичай при цьому інші учні будуть читати ті вказівки, які написані на вашій спині. Отже, усі будуть читати вказівки на чужих спинах і виконувати вказівки.

Крок 5: наприкінці цього завдання кожен учень має спробувати здогадатися, що написано в записці на його спині.